

Školní vzdělávací program školní družiny

Školní vzdělávací program ŠD je vytvořen jako nedílná součást ŠVP „Svobodná škola“ pro ZŠ Strmilov, okres Jindřichův Hradec, Tyršova 366, 378 53 Strmilov, platného od 31. 5. 2017

Obsah

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika zařízení
 - 2.1 Charakteristika školy
 - 2.2 Charakteristika školního družiny
3. Cíle vzdělávání
 - 3.1 Klíčové kompetence
 - 3.2 Cíle školní družiny při ZŠ Strmilov
 - 3.3 Specifické cíle školní družiny s ohledem na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
4. Délka a časový plán vzdělávání
5. Formy vzdělávání
6. Obsah vzdělávání
 - 6.1 Činnosti žáků ve školní družině
7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
8. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání
9. Materiální podmínky
10. Personální podmínky
11. Ekonomické podmínky
12. Podmínky zajištění BOZ
13. Dokumenty školní družiny

1. Identifikační údaje

Název právnické osoby:	Základní škola Strmilov, okres Jindřichův Hradec
název školského zařízení:	Školní družina
adresa:	Tyršova 366, 378 53 Strmilov
IČO:	70984514
RedIZO:	600060586
IZO:	114400237
jméno ředitele:	Mgr. Ludmila Plachá
kontakty:	tel. 384392430 zsstrmilov.reditel@seznam.cz www.zsstrmilov.cz
Zřizovatel školy:	Město Strmilov Náměstí 60, 378 53 Strmilov
Označení verze:	ŠVP ŠD 77/2017
Platnost dokumentu:	od 31. 5. 2017
Školská rada projednala dne:	31. 5. 2017

2. Charakteristika zařízení

2.1 Charakteristika školy

Charakteristika školy Základní škola Strmilov je umístěná v klidné části města. Doprava žáků do školy je zprostředkovávána pomocí autobusové dopravy, která zajišťuje svoz dětí z okolních vesnic. V okolí školy se nachází nově vybudovaný sportovní areál, který žákům slouží nejen v době vyučování, ale i jako prostor pro trávení volného času a k realizaci volnočasových sportovních aktivit. Součástí školy jsou školní družina, školní klub a jídelna. Po skončení vyučování mohou děti navštěvovat zájmový kroužek, družinu či klub nebo možnosti zájmového vzdělávání kombinovat.

2.2 Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí ZŠ Strmilov a ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Není však pokračováním školního vyučování a má svá specifika. Vzdělávací program školní družiny (dále jen ŠD) při ZŠ Strmilov je v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Cílem ŠD je rozvoj kreativního myšlení a tvůrčích činností s hlavním úkolem vyhledávat a podporovat rozvoj talentu a v neposlední řadě také zabezpečit zájmové činnosti, odpočinek a relaxaci žáků pod kvalifikovaným dohledem. Prostory ŠD jsou určeny především pro žáky prvního stupně, a to zejména z 1. – 4. ročníku. Dále také ŠD navštěvují žáci po skončení nebo před začátkem zájmového kroužku.

Provoz školní družiny je ráno od 6.30 do 7.25 a odpoledne od 11.20 do 15.00. ŠD se naplňuje do počtu 30 žáků.

3. Cíle vzdělávání

Cíle zájmového vzdělávání jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání, které vymezuje § 2 školského zákona č. 561/2004 Sb. a zároveň je brán zřetel na věkové a individuální zvláštnosti účastníků a na personální, materiální, ekonomické a další podmínky vzdělávání a výchovy.

3.1 Klíčové kompetence

kompetence k učení

učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

kompetence k řešení problému

všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

komunikativní kompetence

ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, kultivovaně komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými.

sociální a personální kompetence

samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídí, respektuje jiné, je tolerantní.

činnostní a občanské kompetence

učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí, dbá na své zdraví i zdraví druhých.

kompetence k naplnění volného času

umí účelně trávit volný čas a orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si

vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

3.2 Cíle školní družiny při ZŠ Strmilov

vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
rozvoj osobnosti člověka

získání všeobecného vzdělání a přehledu

pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti

utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině

pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů

poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic

získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví

podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

3.3 Specifické cíle školní družiny s ohledem na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Základní škola Strmilov pozitivně přistupuje k problematice integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Svůj vzdělávací program proto individuálně upravuje podle potřeb žáků se specifickými poruchami učení nebo chování. Škola je také otevřena pro žáky se zdravotním postižením či sociálním nebo zdravotním znevýhodněním, stejně tak jako pro žáky talentované a nadané. Tito žáci jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů. Je nutná úzká spolupráce školy, žáka, jeho zákonných zástupců a školského poradenského zařízení.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zohledňováni volbou činností přiměřených jejich možnostem. Žákům je věnována individuální péče. Pro žáky se zdravotním postižením se zohledňují činnosti a cíle vzhledem k jejich postižení, nejsou však vyčleňováni ze společných činností, je jim věnována zvýšená individuální péče. Žákům se zdravotním znevýhodněním se také činnosti a cíle zohledňují dle jejich zdravotního omezení, je jim nabízena náhradní činnost, relaxační činnosti, odpočinek. Žáci nadaní jsou podporováni v rozvíjení svého nadání, činnosti jsou dostatečně podnětné a rozvíjející.

Cíle, které jsou stanoveny pro výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školní družině, jsou následující:

- Podporovat a posilovat schopnost koncentrace žáků.
- Usměřňovat projevy hyperaktivity a impulsivního jednání, které ve většině případů doprovází poruchy učení.
- Zajistit těmto žákům individuální přístup a respektovat jejich pracovní tempo.
- Motivovat ke školní práci (např. možnost zopakovat si probírané učivo, vyplňování domácích úkolů).
- U nadaných žáků podporovat pozitivní motivaci ke školní práci a podle zájmu rozšiřovat a prohlubovat probírané učivo a podporovat tím rozvoj nadání dítěte.

4. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny je koncipován jako roční – na školní rok. Provoz družiny stanovuje Vnitřní řád školní družiny.

Jednotlivé integrované bloky jsou zpracovány zhruba na měsíční období. Hodnocení jednotlivých činností a dosažených výsledků probíhá po uzavření bloku.

Kritéria hodnocení:

- splnění všech vzdělávacích oblastí v jednotlivých blocích
- naplnění cílů v jednotlivých vzdělávacích oblastech
- aktivita žáků jako celku, prospěšnost činností
- sledování jednotlivých žáků při činnostech

5. Formy vzdělávání

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v týdenních plánech vychovatelek a obsahují tyto další činnosti:

Pravidelná činnost

dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si každá vychovatelka vytvoří dle věkových složení a rozvrhu žáků svého oddělení

Spontánní činnost

četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s dětmi, spontánní činnost ranních a koncových družin

Odpočinková činnost

klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě)

Rekreační činnosti

aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec

Zájmové činnosti

řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity

Příprava na vyučování

tematické vycházky a didaktické hry

Příležitostné akce

významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti - slavnosti, výlety, přehlídky, aj.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

6. Obsah vzdělávání

Program navazuje na Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Svobodná škola“. Člověk a jeho svět

- Místo, kde žijeme – umět se orientovat v nejbližším okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, podnikat vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem městě a okolí.
Dopravní výchova - bezpečnost na cestě do školy a vycházkách.
- Lidé kolem nás – umět vhodně jednat s dospělou osobou a přijatelným způsobem umět vyjádřit svá přání a potřeby. Osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích besedy a scénky. Předcházení šikaně.

- Lidé a čas – vyváření správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem pracovat, vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).
- Rozmanitosti přírody – pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, zvláště dbát na výchovu k ekologii - ochrana přírody. (Kompetence k učení).
- Člověk a jeho zdraví – poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny můžeme také vycházet ze čtyř základních typů učení.

- Učit se znát – získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy.
- Učit se, jak na to – získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat...
- Učit se žít společně – rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu...
- Učit se být – rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl...

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce se zákonnými zástupci u dětí se zdravotním hendikepem. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

• Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Z důvodu zdravotního postižení nebo zdravotního znevýhodnění žáků je třeba uplatňovat při jejich výchově vzdělávání kombinaci speciálně pedagogických postupů. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších specifických dovedností žáků. Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné školní prostředí, respektování individuality žáka, využívání podpůrných opatření, zohlednění druhu, stupně a míry postižení. Důležitá je spolupráce se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky. Žákům se zdravotním postižením je v souladu s právními předpisy umožněno působení asistenta pedagoga.

• Žáci se sociálním znevýhodněním

Tito žáci pocházejí ze sociálně, kulturně nebo jazykově odlišného prostředí, v němž vyrůstají žáci majoritní populace. Žáci se obtížněji integrují díky svým jazykovým odlišnostem, různým hodnotovým žebříčkům či celkovému stylu života. Pozornost je věnována osvojení českého jazyka, seznámení s českým prostředím. Na druhé straně má být žákům umožněno vzdělávání v jazyce příslušné národní menšiny. Vychovatel se orientuje v rodinném prostředí žáků a volí vhodné přístupy, které ve třídě vytváří příznivé společenské klima. Využívá individuální či skupinové péče, pomoci asistenta pedagoga, volí odpovídající metody a formy práce, komunikuje a spolupracuje s odborníky.

- **Žáci se speciálními poruchami učení**

V rámci naší školy integrujeme žáky v běžné třídě a realizujeme podpůrná opatření v rámci individuálního vzdělávacího plánu. Nejčastěji se v naší škole objevuje dyslexie, dysgrafie a dysortografie v různých stupních. V těchto případech využíváme individuální přístup. Dále naši školu navštěvují žáci, u kterých byl diagnostikován syndrom ADHD s poruchami školního chování. Ve všech činnostech těmto dětem poskytujeme stálý zájem a maximální podporu.

- **Žáci mimořádně nadaní**

Usilujeme o maximální využití potenciálu žáků a snažíme se je podporovat v jejich osobnostně-sociálním rozvoji. Při identifikaci žáků mimořádně nadaných a následné péči spolupracujeme s odborníky PPP a s rodiči. K rozvíjení talentu přispívá rovněž zájmová mimoškolní činnost a povinně volitelné předměty.

8. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání

Činnosti ŠD jsou přednostně určeny žákům 1. stupně, přednostně pak žákům 1. – 4. ročníku a žákům dojíždějícím.

Žáci jsou zařazeni na základě řádně vyplněné a odevzdané přihlášky. Přihláška je platným dokumentem školního družiny. Pobyt žáka, stejně tak jako v jiných zájmových útvarech, je zaznamenávám v třídní knize.

Ukončit docházku do ŠD může žák na základě písemného sdělení zákonného zástupce.

Jestliže žák vážným způsobem poruší řád ŠD, či ohrozí zdraví své nebo ostatních dětí, může ředitelka školy po předchozím projednání s rodiči rozhodnout o jeho vyloučení.

9. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici dvě navzájem propojené místnosti s herními kouty, je dobře materiálně vybavena (pomůckami, stolními hrami, časopisy, sportovním náčiním). Prostory umožňují svým vybavením odpočinek, soukromí i zájmové a hrací aktivity. Pro zájmové činnosti a společné hry žáci využívají plochy na koberecích a pracovní koutky. ŠD využívá školní tělocvičnu, halu, hřiště, relaxační místnost a učebnu výpočetní techniky, na vycházky chodíme do blízkého okolí školy, mj. do nedalekého lesíka, či na hřiště U.Koule.

10. Personální podmínky

Pedagogičtí pracovníci splňují odpovídající pedagogické vzdělání, uplatňují svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti. V kontinuitě s programem ŠD a školy spolupracují s třídními učiteli, rodiči a veřejností. Jsou iniciátorem a průvodcem při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí.

Jedno oddělení školní družiny se naplňuje maximálně do počtu 30 žáků.

Další sebevzdělávání vychovatelky:

- samostudium odborné literatury
- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání
- účast na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů

11. Ekonomické podmínky

Školní družina je financována ze zdrojů:

- z dotací ze státního rozpočtu (financování z normativu MŠMT na žáka)
- ze školního

- z prostředků zřizovatele
- ze sponzorských darů

Částečná úhrada neinvestičních nákladů školní družiny činí měsíčně 100,- Kč na jedno dítě – celodenní docházka, 50,- Kč za měsíc – ranní docházka. Výběr peněz provádí vychovatelka školní družiny na základě Směrnice – poplatky ve ŠD vydané ředitelkou školy. Rodičům může ředitel školy úhradu poplatku prominout nebo snížit na základě žádosti doložené platným potvrzením o poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi nebo potvrzením, že zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách nebo potvrzením o pěstounské péči a kopií dokladů, které prokazují, že má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a že je mu příslušný příspěvek skutečně vyplácen.

Ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění a podle ustanovení školského zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění rozhodne o snížení nebo prominutí poplatku.

Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

12. Podmínky zajištění BOZ

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou
- činnost, při které nedojde ke zranění dítěte
- stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem dětí
- zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy
- proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, děti má neustále v zorném poli.
- označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠJ, ŠD, relaxační místnost, tělocvična, hala, školní hřiště, zahrada
- bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 dětí. Žáci jsou na začátku roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno. Pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba.
- dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou PP

Psycho-sociální podmínky

- pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů dětí

- věková přiměřenost a motivující hodnocení - vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům
- spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

12. Dokumenty školní družiny

- školní matrika
- vnitřní řád školní družiny
- doklady o přijetí (příhláška)
- doklad o ukončení docházky žáka
- poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví
- záznamy o úrazech dle vyhlášky č. 64/2005 Sb. (kniha úrazů)
- třídní kniha (přehled výchovně vzdělávací práce, docházka)